

Innst. S. nr. 111.

(1998-99)

Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Sylvia Brustad og Karita Bekkemellem Orheim om at enslige skal få muligheten til å adoptere på lik linje med andre dersom søkeren oppfyller de krav til ressurser og omsorgsevne en bør sette til adoptivforeldre.

Dokument nr. 8:111 (1997-98).

Til Stortinget.

SAMMENDRAG

Representantene Brustad og Bekkemellem Orheim fremmer i dokumentet forslag om at enslige skal få mulighet til å adoptere på lik linje med andre dersom søkeren oppfyller de krav til ressurser og omsorgsevne en bør sette til adoptivforeldre. Forslagsstillerne viser til at det ikke er innført noe forbud mot at enslige adopterer i Norge, men det har utviklet seg en praksis der det er svært vanskelig for enslige å bli forhåndsgodkjent som adoptivforeldre. Det er så vidt forslagsstillerne bekjent kun gitt én forhåndsgodkjenning de siste ni år, med unntak av omgjøring av et vedtak i 1997.

Forslagsstillerne mener at det på dette området bør bli en forandring i Norge slik at vi blir mer på linje med våre naboland og slik at personer som søker om å få lov til å adoptere først og fremst blir vurdert ut fra sine ressurser og omsorgsevne, og ikke først og fremst ut fra sin sivile status.

Dokumentforslaget ble oversendt Barne- og familiedepartementet, og statsrådets svar, datert 14. oktober 1998, er tatt inn som vedlegg.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen viser til de endringer som er foretatt i rundskriv om utenlandsadopsjon med retningslinjer for undersøkelse og godkjenning av adoptivhjem, gitt av Barne- og familiedepartementet i september 1998.

Retningslinjene bygger på FN's barnekonvensjon og Haagkonvensjonen, hvor hensynet til barnets beste er grunnleggende. Dette innebærer at ved adopsjon er det barnets primære interesser som først og fremst skal ivaretas.

Komiteen merker seg at adopsjonsloven ikke hjemler en rett for søkerne til å adoptere, men at søkerne både må ha forutsetninger og muligheter for å gi barnet en trygg og harmonisk oppvekst.

Komiteen tar utgangspunkt i at adopsjon alltid må være til barnets beste. Det er av stor betydning at barnets trygghet sikres både juridisk og sosialt. Ingen har krav på eller rett til å adoptere barn. Enhver som søker om å få adoptere må derfor underlegges en streng vurdering der det legges vekt på at søkeren både har forutsetninger og muligheter for å gi barnet en trygg og harmonisk oppvekst.

Komiteen mener at det er svært mange barn i dag som trenger omsorg og trygghet og de juridiske fordeler som en adopsjon kan gi.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener det er viktig å tilstrebe, ut fra barnets behov, å gi barnet både en mor og en far.

Flertallet har merket seg at etter at retningslinjene ble endret, har flere enslige blitt godkjent som adoptivforeldre.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Høyre og Senterpartiet viser til at departementet i sitt rundskriv har foretatt en oppmyking av praksis slik at også enslige får mulighet til å bli vurdert som adoptivforeldre.

Disse medlemmer viser til oppmykingen som departementet har foretatt, og fremmer forslag om at Dokument nr. 8:111 (1997-98) vedlegges protokollen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil understreke at adopsjonsloven ikke inneholder forbud mot at

enslige får adoptere. Det har imidlertid vært ført en restriktiv praksis hvor adopsjonsbevilgning i utgangspunktet bare har vært gitt til enslige adopsjonssøkere hvis det før adopsjonen er etablert en spesiell tilknytning til barnet. Disse medlemmer viser til at familiestrukturen og samlivsmønstrene har forandret seg. For 20 år siden ble de aller fleste barn født innenfor ekteskapet, i dag gjelder dette bare halvparten. Mange barn lever sammen med enslige foreldre og hos samboende foreldre.

Disse medlemmer mener at den praksis som gjennomføres i dag i forhold til enslige adopsjonssøkere, gjør det tilnærmet umulig for enslige å bli godkjent som adoptivforeldre.

Disse medlemmer vil understreke at det må være omsorgsevner og ressurser som må være avgjørende for at voksne skal kunne vurderes som adopsjonssøkere.

Disse medlemmer mener at samboerpar hvis samliv har vart i to år, lik det kravet som i dag stilles i adopsjonslovens §5, bør få anledning til å bli godkjent som adoptivforeldre på lik linje med gifte par.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Personer som lever i stabilt samboerskap (minimum to års varighet) eller som lever alene, skal ha mulighet til å bli godkjent som adoptivforeldre på lik linje med andre dersom de oppfyller de krav til ressurser og omsorgsevne en stiller til adoptivforeldre."

Når det gjelder homofiles rettigheter til å bli vurdert som adopsjonssøkere viser disse medlemmer til sitt forslag i Innst. O. nr. 53 (1998-99) hvor det ønskes en bred gjennomgang av dagens adopsjonslovgivning og praksis.

Disse medlemmer går inn for at Dokument nr. 8:111 (1997-98) oversendes Regjeringen til utredning og uttalelse.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil komme tilbake til de homofiles og lesbiskes rett til å bli vurdert som adopsjonssøkere når denne gjennomgangen foreligger.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet anser det som meget vesentlig at endringer i familiens rolle i samfunnet ikke går utover familiens tradisjonelle rolle som oppdrager og formidler av tradisjoner og verdier i samfunnet.

Disse medlemmer mener at det er ingen menneskerett å få barn. Voksne mennesker må stadig avfinne seg med at det er noe man ikke kan oppnå her i livet eller at man blir rammet av mer eller mindre tragiske hendelser. For noen kan det være en tragedie å ikke få barn.

Disse medlemmer vil påpeke at barn som er aktuelle for adopsjon er ofte i en vanskelig situasjon,

der det som regel ligger en eller annen tragedie til grunn når barn er uten foreldre og aktuelle for adopsjon.

Disse medlemmer vil videre understreke at disse barna har, kanskje mer enn andre, behov for stabile og trygge forhold og mener derfor at den ideelle situasjonen for et barn er å ha to foreldre av forskjellig kjønn.

Disse medlemmer vil fremheve at det må være hensynet til barna, og ikke hensynet til potensielle adopsjonsforeldre, som her må veie tyngst.

Disse medlemmer mener derfor at adopsjon bør forbeholdes gifte par da ekteskapet, også statistisk, har de beste forutsetninger for å sikre barn en stabil og trygg oppvekst.

Disse medlemmer vil videre påpeke at det i dag ikke er noen mangel på gifte par som ønsker å adoptere barn.

Disse medlemmer vil på denne bakgrunn avvise forslaget fra stortingsrepresentantene Sylvia Brustad og Karita Bekkemellem Orheim og fremmer forslag om dette. Disse medlemmer ser dermed ikke behov for endringer i dagens adopsjonslov, vedrørende ensliges rett til adopsjon.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Personer som lever i stabilt samboerskap (minimum to års varighet) eller som lever alene, skal ha mulighet til å bli godkjent som adoptivforeldre på lik linje med andre dersom de oppfyller de krav til ressurser og omsorgsevne en stiller til adoptivforeldre.

Forslag fra Kristelig Folkeparti, Høyre og Senterpartiet:

Forslag 2

Dokument nr. 8:111 (1997-98) - forslag fra stortingsrepresentantene Sylvia Brustad og Karita Bekkemellem Orheim om at enslige skal få muligheten til å adoptere på lik linje med andre dersom søkeren oppfyller de krav til ressurser og omsorgsevne en bør sette til adoptivforeldre - vedlegges protokollen.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 3

Dokument nr. 8:111 (1997-98) - forslag fra stortingsrepresentantene Sylvia Brustad og Karita Bekkemellem Orheim om at enslige skal få muligheten til å adoptere på lik linje med andre dersom søkeren oppfyller de krav til ressurser og omsorgsevne en bør sette til adoptivforeldre - avvises.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og råår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument nr. 8:111 (1997-98) - forslag fra stortingsrepresentantene Sylvia Brustad og Karita Bekkemel-

lem Orheim om at enslige skal få muligheten til å adoptere på lik linje med andre dersom søkeren oppfyller de krav til ressurser og omsorgsevne en bør sette til adoptivforeldre - oversendes Regjeringen til utredning og uttalelse.

Oslo, i familie-, kultur- og administrasjonskomiteen, den 4. mars 1999.

May-Helen Molvær Grimstad,

leder og ordfører.

Grethe G. Fossum,

sekretær.

Vedlegg

Brev fra Barne- og familiedepartementet v/statsråden til familie-, kultur- og administrasjonskomiteen, datert 14. oktober 1998.

Ad dokument nr. 8:111 (1997-98) Om at enslige skal få muligheten til å adoptere på lik linje med andre dersom søkeren oppfyller de krav til ressurser og omsorgsevne en bør sette til adoptivforeldre

Jeg viser til ovennevnte Dokument 8-forslag, mottatt i Barne- og familiedepartementet 23. juni 1998 og vil opplyse følgende:

I forbindelse med forslaget til endringer i adopsjonsloven, jf Ot.prp. nr. 63 (1997-98) Om lov om endringer i lov 28 februar 1986 om adopsjon mm, har departementet også gjennomgått de retningslinjene som gjelder for undersøkelse av adoptivhjem, herunder kriteriene som skal legges til grunn ved godkjenning av adoptivforeldre som søker utenlandsadopsjon. Vedlagt følger rundskriv om utenlandsadopsjon med retningslinjer for undersøkelse og godkjenning av adoptivhjem, gitt av Barne- og familiedepartementet i september 1998.

Utkastet til de nye retningslinjene har vært på høring til en rekke aktuelle etater og organisasjoner. Med bakgrunn i høringsuttalelsene er retningslinjene noe endret i forhold til departementets høringsutkast.

Fra retningslinjene vedrørende enslige adoptiv søkere hitsettes:

"Adopsjonsloven inneholder ingen bestemmelser om forbud mot at enslige får adoptere. Det har imidlertid vært ført en restriktiv praksis ut fra den oppfatning at det gir barn større trygghet å ha to foreldre.

Barne- og familiedepartementet fastholder dette ved at adopsjonsbevilling i utgangspunktet bare bør gis til enslig adopsjonssøker hvis det allerede før adopsjonen er etablert en spesiell tilknytning til barnet, f.eks. gjennom slektskap, fosterbarnsforhold e.l. Unntak kan også gjøres hvis søkeren har spesielle ressurser i forhold til barn.

Departementets kommentarer:

Det åpnes for at enslige søkere som ikke har tilknytning til barnet på forhånd, men som har ressurser ut over det vanlige, kan få tillatelse til adopsjon. Samtidig er det adopsjonsmyndighetenes ansvar å forvise seg om, så langt det er mulig, at utenlandske adoptivbarn blir plassert i familier med de beste forutsetninger til å følge opp barnet. I dette ligger blant annet at et barn har best av å vokse opp med både en mor og en far. Er dette viktig generelt, så er det spesielt viktig for adoptivbarn. I utgangspunktet har disse barna mistet begge sine foreldre og øvrig slekt, og de kan trenge nettopp den styrke som ligger i tilhørigheten til både et foreldrepår og til deres slekt på begge sider. Enkelte enslige søkere har imidlertid slik spesiell kunnskap om og erfaring med barn at godkjenning likevel kan gis. Ved vurderingen skal det i tillegg legges spesiell vekt på om søkeren har et stabilt og godt nettverk der barnet gjennom oppveksten kan få kontakt med begge kjønn."

Retningslinjene er distribuert til alle landets kommuner og fylkesmenn og vil bli lagt til grunn ved behandlingen av samtlige søknader om utenlandsadopsjon, herunder ved behandlingen av søknader fra enslige. Det er således ikke grunn til å anta at enslige adoptiv søkere på grunn av sin sivile status i dag vil bli undergitt forskjellsbehandling ved de ulike sosialkontor.

Retningslinjene for enslige adoptiv søkere medfører videre at Norge nå har et regelverk som samsvarer med dansk og svensk praksis på området.

Departementet vil vurdere å forskriftsfeste retningslinjene dersom forslaget til ny §16 e i Ot.prp. nr. 63 (1997-98) Om lov om endringer i lov av 28 februar 1986 nr. 8 om adopsjon m.m. blir vedtatt.